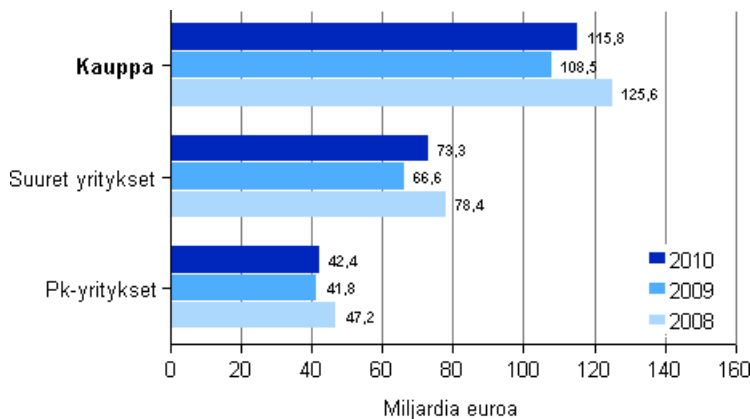

Kaupan tilinpäätöstilasto 2010

Kaupan liikevaihdon kasvu suurten yritysten varassa vuonna 2010

Kaupan yritykset keräsivät liikevaihtoa Tilastokeskuksen mukaan 115,8 miljardia euroa vuonna 2010. Liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 7,3 miljardia euroa eli 6,7 prosenttia. Kaupan liikevaihdon kasvusta tuli 92 prosenttia suurilta yrityksiltä, joiden liikevaihto kohosi peräti 6,7 miljardia euroa edellisestä vuodesta. Sen sijaan EU:n määritelmän mukaisten pk-yritysten liikevaihto kasvoi vain 0,6 miljardia euroa. Pk-yritysten liikevaihto kattoi 37 prosenttia kaupan liikevaihdosta.

Kaupan liikevaihto suuruusluokittain 2008 - 2010

Kaupan kannattavuus koheni hieman edellisestä vuodesta sekä euromääräisesti että prosentuaalisesti lukuun ottamatta myyntikateprosenttia, joka heikkeni 0,4 prosenttiyksikköä. Myyntikatetta kauppa keräsi 26,2 miljardia euroa eli 22,6 prosenttia liikevaihdosta. Pk-yritysten myyntikate oli hieman yli puolet kaupan myyntikatteesta. Lasketuilla tunnusluvuilla tarkasteltuna pk-yritysten toiminta oli hieman kannattavampaa kuin kaupan suurten yritysten. Tilikauden tulosta jäi 1,5 miljardia euroa sekä suurille yrityksille että pk-yrityksille.

Tiedot perustuvat verohallinnon elinkeinoveroaineistoihin. Tietoja on täydennetty Tilastokeskuksen omalla kyselyllä ja virallisilla tilinpäätöstiedoilla.

Sisälllys

Kauppa 2010.....	3
1. Liikevaihto.....	3
2. Henkilöstö.....	4
3. Kannattavuus.....	5
4. Rahoitus.....	6
5. Investoinnit.....	8
6. Päivittäistavarakauppa.....	8

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kaupan tuloksen muodostuminen toimialoittain 2010, pl. agentuuritoiminta.....	9
Liitetaulukko 2. Kaupan taseet toimialoittain 2010, pl. agentuuritoiminta.....	9
Liitetaulukko 3. Kaupan tunnuslukuja toimialoittain 2010, pl. agentuuritoiminta.....	10

Kuviot

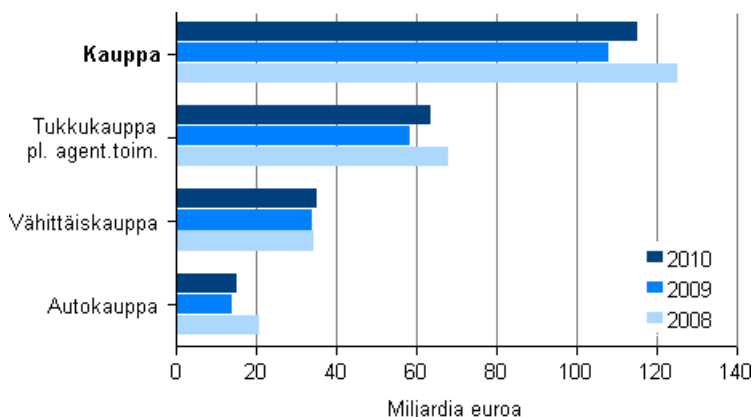
Kuvio 1. Kaupan liikevaihto toimialoittain 2008–2010.....	3
Kuvio 2. Kaupan liikevaihdon muutos toimialoittain 2009 ja 2010.....	3
Kuvio 3. Kaupan liikevaihto suuruusluokittain 2006-2010.....	4
Kuvio 4. Kaupan henkilöstö toimialoittain 2010, pk- ja kaikki yritykset.....	4
Kuvio 5. Kaupan kannattavuus 2000 - 2010.....	5
Kuvio 6. Kaupan varsinaisen toiminnan kulut 2010.....	5
Kuvio 7. Autokaupan kannattavuus 2008 - 2010.....	5
Kuvio 8. Tukkukaupan kannattavuus suuruusluokittain 2010.....	6
Kuvio 9. Kaupan pk-yritysten kannattavuus 2000-2010.....	6
Kuvio 10. Vieraan pääoman takaisinmaksuaika 2000-2010.....	7
Kuvio 11. Kaupan toimialojen oma pääoma ja vieras pääoma 2010.....	7
Kuvio 12. Kaupan kokonaispääoman tuotto toimialoittain 2008–2010.....	7
Kuvio 13. Kaupan aineelliset investoinnit toimialoittain 2008-2010.....	8
Kuvio 14. Päivittäistavarakaupan kannattavuus 2007–2010.....	8
Kaupan tilinpäätöstilaston laatuseloste.....	11

Kauppa 2010

1. Liikevaihto

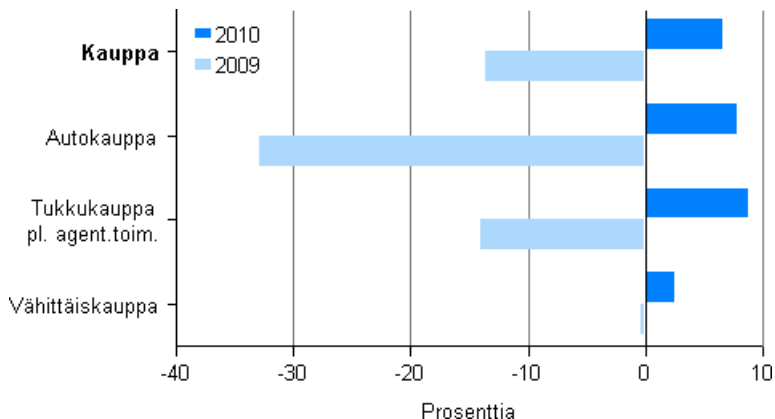
Kaupan yritykset keräsivät liikevaihtoa Tilastokeskuksen mukaan 115,8 miljardia euroa vuonna 2010. Liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 7,3 miljardia euroa eli 6,7 prosenttia. Vahvasta kasvusta huolimatta liikevaihto jäi lähes 10 miljardia heikommaksi kuin huippuvuonna 2008. Kaupassa toimi 46 000 yritystä ja ne työllistivät 251 600 henkilöä. Yritysten määrä väheni 600, sen sijaan henkilöstön määrä kasvoi 1 600 henkilöllä.

Kuvio 1. Kaupan liikevaihto toimialoittain 2008–2010

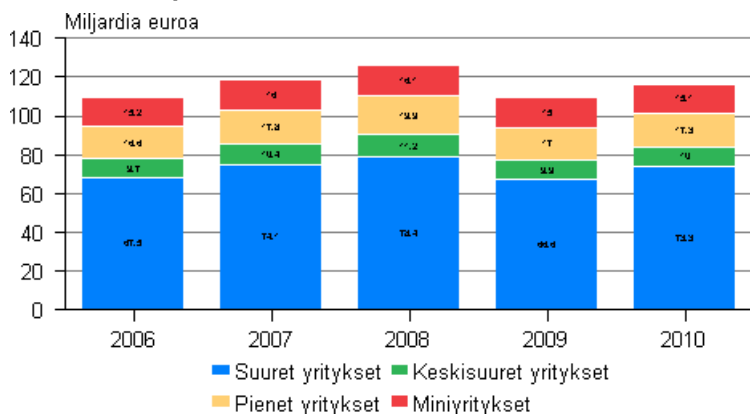
Viidesosa kaupan yrityksistä kuuluu autokaupan toimialalle, neljäsosa on tukkukauppoja ja melkein puolet vähittäiskauppoja. Agentuuritoimintaan kuuluu 8 prosenttia kaupan yrityksistä.

Kuvio 2. Kaupan liikevaihdon muutos toimialoittain 2009 ja 2010

Kaupan liikevaihdon kasvusta autokauppa keräsi 1,1 miljardia euroa, tukkukauppa 5,2 ja vähittäiskauppa 0,9 miljardia euroa. Vuoden 2009 liikevaihdon jyrkkään heikkenemiseen vaikuttivat yleinen taantuma, autoverolain muutos ja rakenteelliset muutokset. Joten vuoden 2009 luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia autokaupassa.

Kuvio 3. Kaupan liikevaihto suuruusluokittain 2006-2010

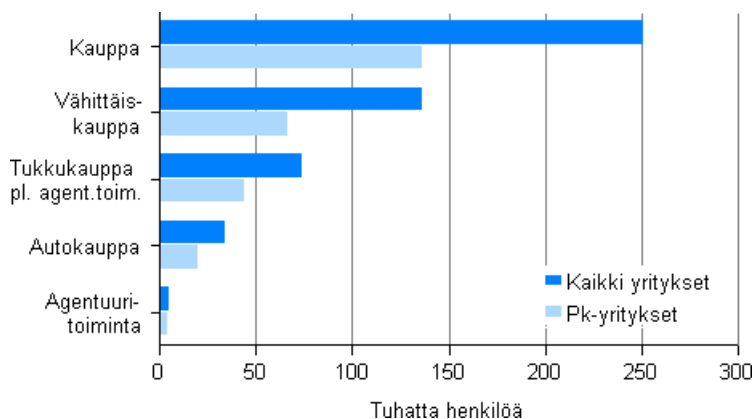

Kaupan suuret yritykset kasvattivat osuuttaan liikevaihdolla mitattuna kaupassa. Niiden liikevaihto, joka koheni 6,7 miljardia edellisvuodesta, ylsi 73,3 miljardiin euroon. Kaupan toimialalla lähes 99 prosenttia yrityksistä kuuluu EU:n määritelmän mukaisiin pk-yrityksiin. Ne keräsivät 37 prosenttia kaupan liikevaihdosta. Pk-yritysten 0,6 miljardin euron kasvu oli vain noin 8 prosenttia kaupan liikevaihdon kasvusta.

2. Henkilöstö

Kaupan palkat ja muut henkilösivukulut kohosivat yhteensä 149 miljoonaa euroa. Vuonna 2010 henkilöstökuluja maksettiin 9,6 miljardia euroa. Henkilöstökulujen osuus liikevaihdosta oli 8,3 prosenttia. Pk-yrityksissä työskenteli runsas puolet eli 54 prosenttia kaupan henkilöstöstä. Henkilöstön määrä supistui siellä 1900 henkilöllä edellisestä vuodesta, sen sijaan suurilla yrityksillä henkilöstön määrä kasvoi 3500 henkilöllä.

Kuvio 4. Kaupan henkilöstö toimialoittain 2010, pk- ja kaikki yritykset

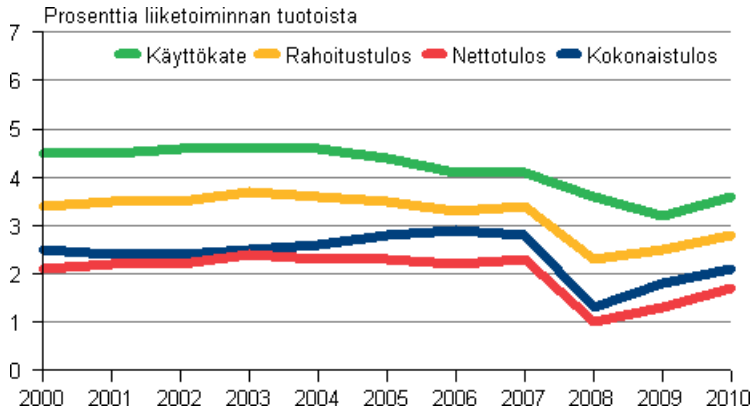
Autokaupassa työskenteli 14 prosenttia, tukkukaupassa 30 prosenttia ja vähittäiskaupassa 54 prosenttia kaupan henkilöstöstä. Agentuuri-toiminta työllisti loput 2 prosenttia. Henkilöstön määrä supistui tukkukaupassa, jossa työvoima väheni noin 400 henkilöllä edellisestä vuodesta. Sen sijaan vähittäiskauppa työllisti 1 800 henkilöä edellisvuotista enemmän.

Kaupan jalostusarvo oli 14,3 miljardia euroa. Siitä kului henkilöstökulujen kattamiseen 67 prosenttia. Kaupan pk-yritykset keräsivät hieman yli puolet kaupan jalostusarvosta.

3. Kannattavuus

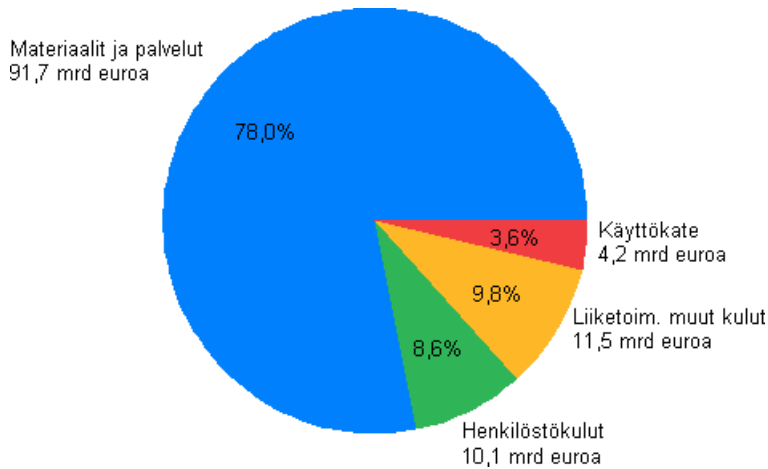
Kannattavuus koheni kaupassa hieman sekä euromääräisesti että prosentuaalisesti lukuun ottamatta myyntikateprosenttia, joka heikkeni 0,4 prosenttiyksikköä. Euromääräisesti myyntikate kuitenkin nousi 1,2 miljardia euroa edellisvuodesta ja sitä kertyi 26,2 miljardia euroa.

Kuvio 5. Kaupan kannattavuus 2000 - 2010

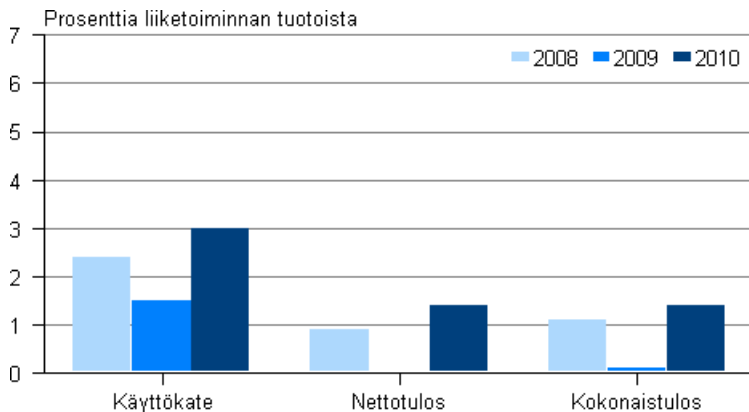

Käyttökate kauppa sai 4,2 miljardia ja nettotulosta 2 miljardia euroa. Voittoa kaupalle jäi 3 miljardia euroa eli 2,5 prosenttia liikevoiminnan tuotoista.

Kuvio 6. Kaupan varsinaisen toiminnan kulut 2010

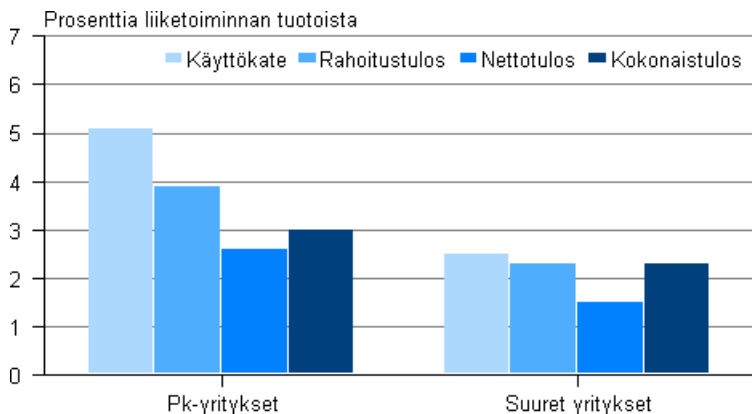

Kuvio 7. Autokaupan kannattavuus 2008 - 2010

Kaupan toimialoista autokauppojen kannattavuus koheni eniten. Myyntikatetta lukuun ottamatta tunnusluvut kohenivat noin 1,5 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Autokaupan myyntikate, joka nousi 3,1 miljardiin euroon, oli 20,2 prosenttia liikevaihdosta. Voittoa autokaupalle jäi 349 miljoonaa euroa eli 2,3 prosenttia liike-toiminnan tuotoista.

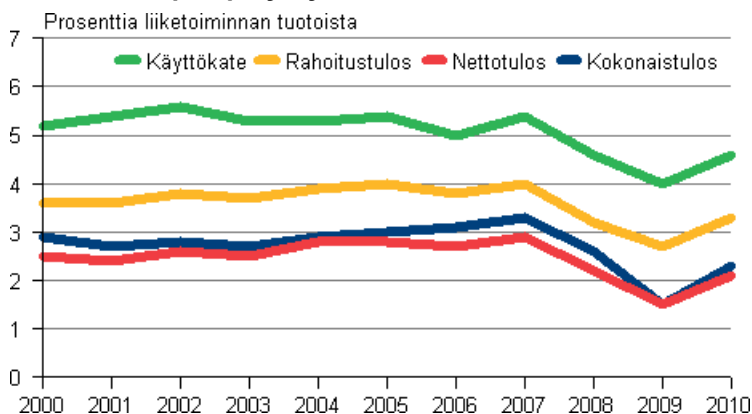
Kuvio 8. Tukkukaupan kannattavuus suuruusluokittain 2010

Vaikka kaikki euromääräiset katteet kohenivat tukkukaupassa, putosi myyntikate 0,7 prosenttiyksikköä. Muut kannattavuuden tunnusluvut säilyivät edellisen vuoden tasolla. Tukkukauppa sai voittoa 1,7 miljardia euroa, mikä oli 2,6 prosenttia liike-toiminnan tuotoista.

Myöskään vähittäiskaupan kannattavuuden tunnusluvuissa ei ollut suuria muutoksia verrattaessa vuotta aiempaan. Varsinaisten toimintakulujen vähentämisen jälkeen jäi vähittäiskaupalle käyttökate 1,4 miljardia euroa muiden kulujen kattamiseen ja tilikauden tulosta 0,8 miljardia euroa.

Kuvio 9. Kaupan pk-yritysten kannattavuus 2000-2010

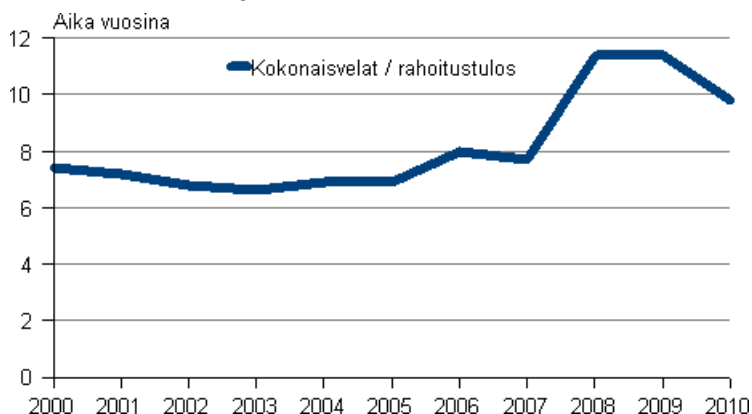

Kaupan pk-yritysten kannattavuus parani. Tunnusluvut kohenivat vajaalla prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta. Pk-yritykset kattoivat puolet kaupan myyntikatteesta sekä tilikauden tuloksesta.

4. Rahoitus

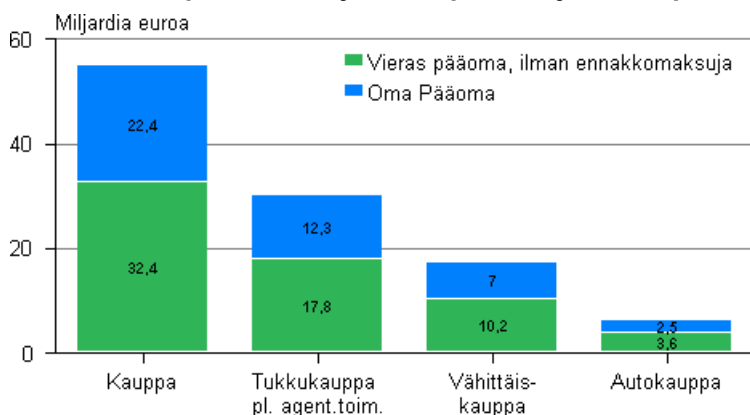
Kaupan tase nousi 54,9 miljardista 56,5 miljardiin euroon. Omavaraisuusaste koheni 0,4 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta ja oli 41,9 prosenttia taseesta. Sen sijaan kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon supistuivat 1,4 prosenttiyksikköä ja olivat 28,3 prosenttia. Tuottoa kokonaispääomalle kauppa sai 6,4 prosenttia, mitä voidaan pitää tyydyttävänä.

Kuvio 10. Vieraan pääoman takaisinmaksuaika 2000-2010

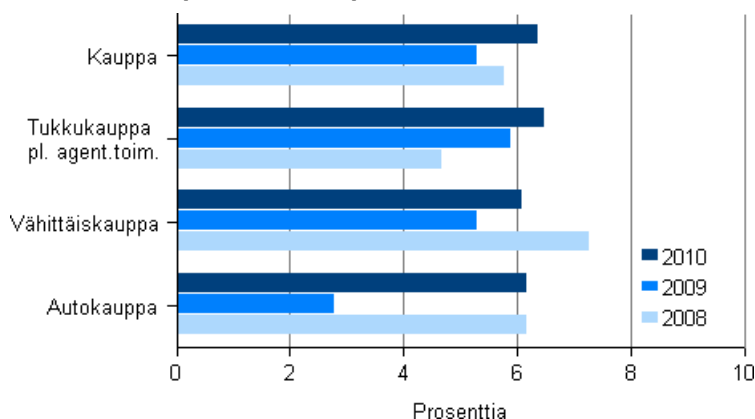
Kaupan yritysten kokonaisvelat ja pakolliset varaukset vähennettynä ennakkomaksuilla olivat 32,6 miljardia euroa. Vuoden 2010 rahoitustuloksella velkojen takaisinmaksuajaksi tuli lähes 10 vuotta, kun edellisenä vuonna vastaava luku oli reilut 11 vuotta.

Kuvio 11. Kaupan toimialojen oma pääoma ja vieras pääoma 2010

Pk-yritysten tase oli 36 prosenttia kaupan taseesta ja se nousi 20,2 miljardiin euroon vuonna 2010. Omavaraisuusaste oli 42,9 prosenttia taseesta ja kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon olivat 27,6 prosenttia.

Kuvio 12. Kaupan kokonaispääoman tuotto toimialoittain 2008–2010

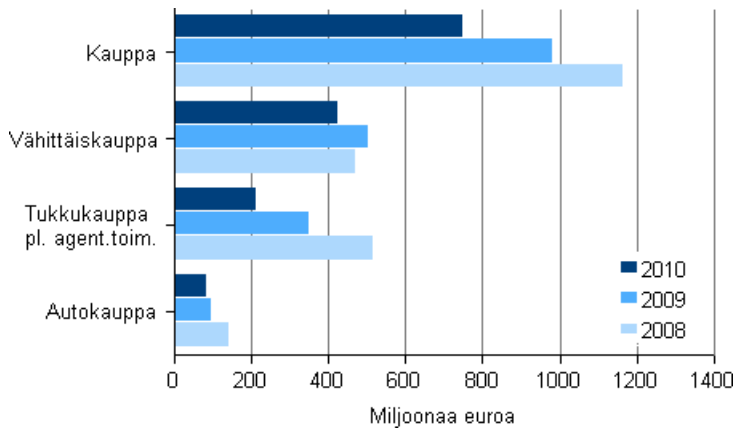

Rahoitusasema vahvistui auto-, tukku- ja vähittäiskaupassa. Tukkukaupan omavaraisuusaste kipusi 41,8 prosenttiin taseesta, sen sijaan kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon supistuivat 1,6 prosenttiyksikköä, ollen 28 prosenttia. Vähittäiskaupassa omavaraisuusaste oli 42,3 ja kokonaisvelat 29,2 prosenttia.

5. Investoinnit

Kauppa käytti aineellisiin investointeihin 751 miljoonaa euroa vuonna 2010. Kaupan investoinnit supistuivat 233 miljoonalla eurolla edellisestä vuodesta. Liikevaihtoon suhteutettuna aineelliset investoinnit olivat 0,6 prosenttia, kun vastaava luku edellisenä vuonna oli 0,9 prosenttia. Investointien vähenemiseen vaikuttivat toimiala- ja rakenteelliset muutokset.

Kuvio 13. Kaupan aineelliset investoinnit toimialoittain 2008-2010

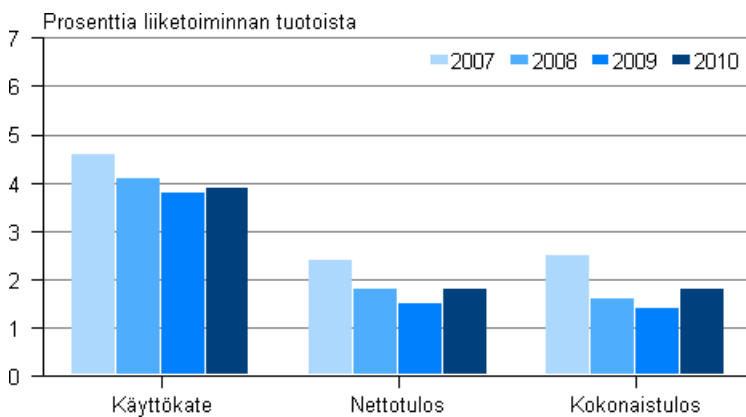

Pk-yritykset kattoivat kaupan aineellisista investoinneista yli puolet.

6. Päivittäistavarakauppa

Päivittäistavarakaupan 3 600 yritystä keräsivät 15 miljardia euroa liikevaihtoa ja työllistivät 46 800 henkilöä.

Kuvio 14. Päivittäistavarakaupan kannattavuus 2007–2010

Päivittäistavarakaupan myyntikate 4 miljardia euroa oli 26,8 prosenttia liikevaihdosta. Myyntikate heikkeni 0,5 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Voittoa päivittäistavarakaupalle jäi 305 miljoonaa euroa, mikä oli 2 prosenttia liike-toiminnan tuotoista.

Muutokset rahoitusasemassa olivat pieniä. Omavaraisuusaste koheni 0,3 prosenttiyksikköä ja kokonaisvelat sen sijaan supistuivat 0,3 prosenttiyksikköä. Omavaraisuusaste oli 53,8 prosenttia taseesta ja kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon olivat 20,2 prosenttia.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kaupan tuloksen muodostuminen toimialoittain 2010, pl. agentuuritoiminta

TULOKSEN MUODOSTUMINEN	G	45	462–469	47
	Kauppa	Autokauppa	Tukkukauppa pl. agentuuritoiminta	Vähittäiskauppa
	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa
Liikevaihto	115 784 109	15 368 229	63 964 825	35 396 185
Liiketoiminnan muut tuotot ¹⁾	1 738 504	140 107	1 162 214	392 742
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	117 522 613	15 508 337	65 127 039	35 788 927
Aine- ja tarvikkeikäyttö	-89 617 622	-12 257 681	-52 539 296	-24 575 215
Ulkopuoliset palvelut	-2 128 015	-155 434	-1 530 252	-338 448
Palkat ja henkilösivukulut yhteensä	-9 607 653	-1 363 277	-3 812 272	-4 198 599
Laskennallinen palkkakorjaus	-478 172	-134 086	-60 320	-241 279
Liiketoiminnan muut kulut ²⁾	-11 416 152	-1 140 753	-4 939 204	-4 986 794
Valmisteverastojen lisäys/vähennys	-92 889	399	-90 136	-2 550
KÄYTTÖKATE	4 182 111	457 504	2 155 560	1 446 042
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-1 304 029	-137 680	-606 433	-515 853
LIIKETULOS	2 878 082	319 824	1 549 127	930 189
Rahoitustuotot	1 023 015	95 553	603 738	295 745
Rahoituskulut	-890 555	-96 566	-410 539	-368 377
Verot	-978 979	-105 264	-524 581	-318 670
NETTOTULOS	2 031 560	213 546	1 217 744	538 884
Satunnaiset tuotot	924 743	99 441	578 365	238 677
Satunnaiset kulut	-669 575	-119 975	-362 334	-176 980
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja fuusiovoitot	289 379	29 286	213 437	44 771
Käyttöomaisuuden myyntitappiot ja fuusiotappiot	-52 965	-2 709	-31 168	-18 711
KOKONAISTULOS	2 523 142	219 590	1 616 044	626 641
Tilinpäätössiirrot yhteensä	-25 324	-4 310	12 378	-31 655
Laskennallinen palkkakorjaus (palautus)	478 172	134 086	60 320	241 279
TILIKAUDEN TULOS	2 975 997	349 373	1 688 734	836 272

1) pl. käyttöomaisuuden myynti- ja fuusiovoitot

2) pl. käyttöomaisuuden myynti- ja fuusiotappiot

Liitetaulukko 2. Kaupan taseet toimialoittain 2010, pl. agentuuritoiminta

TASEET	G	45	462–469	47
	Kauppa	Autokauppa	Tukkukauppa pl. agentuuritoiminta	Vähittäiskauppa
	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa
Pysyvät vastaavat yhteensä	20 589 905	1 606 042	10 463 318	8 170 731
Vaihto-omaisuus yhteensä	11 069 647	2 249 641	4 802 075	3 889 411
Rahoitusomaisuus yhteensä	24 845 584	2 452 670	15 772 146	5 655 577
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	35 915 232	4 702 311	20 574 222	9 544 989
Vastaavaa yhteensä	56 505 136	6 308 353	31 037 539	17 715 719
Oma pääoma yhteensä	22 424 199	2 545 754	12 293 782	7 026 844
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	1 122 724	99 395	564 277	444 117
Pakolliset varaukset yhteensä	211 358	54 121	126 479	29 617
Vieras pääoma yhteensä	32 746 856	3 609 083	18 053 002	10 215 141
Vastattavaa yhteensä	56 505 136	6 308 353	31 037 539	17 715 719

Liitetaulukko 3. Kaupan tunnuslukuja toimialoittain 2010, pl. agentuuritoiminta

TUNNUSLUVUT	G Kauppa	45 Autokauppa	462–469 Tukkukauppa pl. agentuuritoiminta	47 Vähittäiskauppa
Yritysten lukumäärä	45 978	9 181	11 463	21 734
Liiketoiminnan tuotot yhteensä, 1000 euroa	117 522 613	15 508 337	65 127 039	35 788 927
Jalostusarvo, 1000 euroa	14 267 936	1 954 867	6 028 152	5 885 920
Henkilöstön lkm	251 639	35 063	74 461	136 739
Aineelliset nettoinvestoinnit, 1000 euroa	750 927	86 134	216 493	426 670
Liikevaihto/henkilöstö, 1000 euroa	460	438	859	259
Jalostusarvo/henkilöstökulut	1.4	1.3	1.6	1.3
Käyttökate-%	3.6	3.0	3.3	4.0
Rahoitustulos-%	2.8	2.3	2.8	2.9
Nettotulos-%	1.7	1.4	1.9	1.5
Kokonaistulos-%	2.1	1.4	2.5	1.8
Kokonaispääoman tuotto-%	6.4	6.2	6.5	6.1
Omavaraisuusaste, %	41.9	42.0	41.8	42.3
Kokonaisvelat/liikevaihto-%	28.3	24.0	28.0	29.2

Kaupan tilinpäätöstilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilinpäätöstilasto kuvaa yritystoiminnan tuloksen muodostumista, kannattavuutta sekä taseen rakennetta toimialoittain ja suuruusluokittain.

Tilastoyksikkönä on yritys. Valtion ja kuntien liikelaitokset sisältyvät aineistoon. Kuvausalueen ulkopuolelle jäävät julkisen sektorin viranomaisyksiköt, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, rahoitus ja vakuutus toiminta sekä ne maatilatalouden yksiköt, jotka eivät toimi työnantajina. Yksilöivänä tunnuksena on yrityksen liike- ja yhteisötunnus eli y-tunnus.

Tilasto sisältää tuloslaskelma- ja tasetiedot pääkohdittain, näistä lasketut kannattavuuden ja vakavaraisuuden keskeiset tunnusluvut sekä henkilöstön lukumäärän. Lisäksi tilasto sisältää yritysten perus- ja luokittelutietoja, jotka saadaan Tilastokeskuksen yritysrekisteristä. Tilaston tiedot muodostavat yhtenäisen aikasarjan 2006 - 2010.

Tilasto sisältää myös liikevaihdon ja kulujen erittelytietoja. Kulujen erittelyt koskevat tuloslaskelman eriä aineet ja tarvikkeet, ulkopuoliset palvelut ja liiketoiminnan muut kulut. Nämä tiedot julkaistaan STATFIN-palvelutietokannassa omina tauluinaan.

Tilastotietoja käytetään Suomen yrityssektorin rakenteiden, kannattavuuden ja kehityksen analysointiin ja seurantaan. Tietojen suurimpia käyttäjiä ovat elinkeinoelämän edustajat, tutkimuslaitokset, julkinen hallinto ja kansainväliset tahot kuten Euroopan komissio ja OECD. Tilastojen käyttöä ja luovuttamista koskevat yleiset salaussäännöt.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma esitetään ryhmiteltynä siten, että siitä käy ilmi tuloksen muodostumisen kannalta keskeiset erät: käyttökate, liikevoitto, nettotulos ja kokonaistulos. Käyttöomaisuuden myynti- ja fuusiovoitot sekä myynti- ja fuusiotappiot esitetään satunnaisina erinä. Ennen käyttökatetta esitetty laskennallinen palkkorjaus oikaistaan satunnaisten erien jälkeen ennen tilikauden tulosta. Tilikauden tulos on virallisen tuloslaskelman mukainen.

Tunnusluvut

Tunnusluvut on laskettu Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeita noudattaen niin pitkälle kuin se on tietosisällön puolesta mahdollista.

Liiketoiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut

Liiketoiminnan tuotot yht. = Liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot - käyttöomaisuuden myyntivoitot - fuusiovoitot

Jalostusarvo = Käyttökate + henkilöstökulut yhteensä

Aineelliset nettoinvestoinnit = Aineellisten hyödykkeiden lisäykset - vähennykset

Kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Käyttökate - \%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Nettotulos - \%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaistulos - \%} = \frac{\text{Kokonaistulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Rahoitustulos - \%} = \frac{\text{Käyttökate} + \text{rahoitustuotot} - \text{rahoituskulut} - \text{verot}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaispääoman tuotto - \%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut

Liikevaihto / henkilöstö

Rahoitusta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma} + \text{tilinpäätössiirtojen kertymä}}{\text{Tase} - \text{saadut ennakkomaksut}} \times 100$$

$$\text{Kokonaisvelat / liikevaihto} = \frac{\text{Vieras pääoma yhteensä} - \text{saadut ennakkomaksut}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Yritys

Tilastoyksikkönä on yritys. Yrityksellä tarkoitetaan yhden tai useamman henkilön yhdessä harjoittamaa taloudellista toimintaa, joka tähtää kannattavaan tulokseen. Yrityksiä ovat:

- ammatin- ja liikkeenharjoittajat, jotka toimivat omalla nimellään tai rekisteröidyllä toiminimellä,
- oikeushenkilöt (esim. osakeyhtiö, osuuskunta, säästöpankki, taloudellinen yhdistys ja avoin yhtiö),
- valtion ja kuntien liikelaitokset.

Toimialaluokitus

Käytetty toimialaluokitus on Toimialaluokitus 2008 (Tilastokeskus, käsikirjoja 4, Helsinki 2008). Toimialaluokitus 2008 perustuu EU:n toimialastandardiin NACE Rev.2:een siten, että NACE:n nelinumerotasoa on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä numerolla.

Tilastoja voidaan tuottaa tarkimmalla toimialatasolla tietojen salaussääntöjä noudattaen.

Oikeudellinen muoto

Käytetty oikeudellinen eli juridinen muoto on yritysrekisterin käyttämä luokitus. Verohallinnon asiakastietokannassa olevat oikeudelliset muodot muutetaan Yritys- ja toimipaikkarekisterissä YTR:n käyttämän luokituksen mukaiseksi.

Kokoluokitus

EU:n komission suositus (6.5.2003) pienten ja keskisuurten (PK) yritysten määritelmästä (2003/361/EY, Euroopan yhteisöjen virallinen lehti N:o L 124/2003) määrittelee PK -yritykset sekä pienet yritykset seuraavien sääntöjen mukaan:

1. Pienet ja keskisuuret yritykset määritellään yrityksiksi,
 - joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden
 - vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa ja
 - jotka täyttävät kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
2. Pieni yritys määritellään yritykseksi,
 - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka
 - vuosiliikevaihto on enintään 10 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa ja
 - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
3. Mikroyritys määritellään yritykseksi,
 - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka
 - vuosiliikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa ja
 - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
4. Riippumattomia yrityksiä ovat ne yritykset, joiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa tilanteen mukaan joko PK -yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää.

Suuruusluokkien liikevaihdon- ja taseen loppusummien rajoja tarkistettiin vuonna 2003. Suuruusluokkien tiedot edellisiin vuosiin eivät ole tästä johtuen täysin vertailukelpoisia.

Tietolähde

Tilinpäätöstilaston pääasiallinen tietolähde on verohallinnon elinkeinoverotusaineistot, joita täydennetään puuttuvien tietojen osalta Tilastokeskuksen omalla kyselylomakkeella ja virallisen tilinpäätöksen tiedolla.

Tilinpäätöstilastot on laadittu vuodesta 2000 lähtien 30.12.1997 voimaan tullutta uutta kirjanpitolakia ja -asetusta noudattaen (Kirjanpitolaki ja -asetus 30.12.1997 / 1336).

Tärkeimmät Tilinpäätöstilastojen laadintaan vaikuttavat tilastoalan asetukset ovat seuraavat:

1. Yritystoiminnan rakennetilastoasetus. Keskeinen vuosittaisten yritystoiminnan tilastojen laatimista ohjaava asetus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) No 295/2008.
2. Tilastoyksikköasetus. Yritystoiminnan tilastoinnissa sovellettava tilastoyksiköitä koskeva asetus Euroopan neuvoston asetus No 696/93.
3. Toimialaluokitusasetus. Toimialaluokitus 2008 perustuu Euroopan unionin yhteiseen toimialaluokitukseen, NACE Rev.2:een, jota on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä tasolla.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston peruskehikon muodostaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysrekisteristä saadaan tilaston keskeiset luokitusmuuttujat kuten toimiala, sektori, oikeudellinen muoto, omistajatyyppejä, alue sekä henkilöstön määrä ja suuruusluokka. Tilinpäätöstilastoon yritykset on valittu käyttäen samoja rajoituksia toiminta-ajan, henkilöstön ja liikevaihdon suhteen kuin yritysrekisterissä. Myös yhdenkertaista kirjanpitoa pitävät ammatinharjoittajat sisältyvät tilinpäätöstilastoon. Lisäksi tilastoon sisältyvät valtion liikelaitokset. Kunnalliset liikelaitokset sisältyvät tilastoon energia- ja vesihuollon ja liikenteen toimialoilta.

Tilinpäätöstilaston aineisto perustuu verohallinnon elinkeinoverotusaineistoon ja Tilastokeskuksen yritystiedusteluun. Elinkeinoverotusaineisto sisältää kaikkien elinkeinoverotuslain alaisten yritysten ja ammatinharjoittajien tilinpäätöstiedot. Se on ollut Tilastokeskuksen käytettävissä vuodesta 1994 lähtien.

Omalla tiedustelulla kerätään vuosittain tietoja noin 5 000 yritykseltä. Tilinpäätöstilaston kohdejoukosta tiedustelun piiriin kuuluvat kaikki yli 50 henkilöä työllistävät yritykset. Lisäksi 10 – 50 henkilöä työllistävistä yrityksistä tiedusteluun on valittu yritykset satunnaisotannalla. Tiedustelun piiriin kuuluu myös joitain henkilöstömäärältään pienempiä yrityksiä sekä kaikki kunnalliset liikelaitokset.

Omassa tiedustelussa kerätään liikevaihdon ja kulujen erittelytietoja, investointitietoja ja muita tilinpäätöksen lisätietoja. Oman kyselyn aineistoa tarkistetaan erilaisilla aineiston sisäisillä loogisuus- ja suhdelukutesteillä. Tietoja verrataan myös muihin tietolähteisiin. Patentti- ja rekisterihallituksen elektronista kuva-arkistoa käytetään tietojen tarkistamisessa.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilinpäätöstilasto sisältää kattavasti tiedot kaikista liikeyrityksistä lähes kaikilta toimialoilta. Maatilataloudesta ovat mukana työnantajina toimivat tilat. Tilinpäätöstilasto ei sisällä seuraavien toimialojen tietoja: 12, 64, 65, 66, 84, 851, 852, 853, 854, 85591, 856, 86210, 91010, 94 (toimialaluokitus 2008). Vähintään 20 henkilöä työllistävien yritysten tiedot tarkistetaan yritysakohtaisesti. Pienempien ja vastaamattomien yritysten tuloslaskelma- ja tasetiedot saadaan verohallinnon elinkeinoverotusaineistosta ja muista hallinnollisista aineistoista. Yritysten luokitustiedot kerätään pääsääntöisesti Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteristä.

Elinkeinoverotusaineisto on tärkeä tilaston tietolähde. Aineiston laatu tarkistetaan ja korjataan ohjelmallisesti. Aineiston puuttuvat arvot korvataan eli imputoidaan ensisijaisesti yrityksen aikaisempien vuosien tiedoilla ja toiseksi liikevaihdoltaan ja henkilöstömäärältään vastaavanlaisen yrityksen tiedoilla.

Tilinpäätöstilaston lukuja julkaistaan sekä ennakkollisina että lopullisina. Lopulliset tiedot eroavat jonkin verran ennakkollisista. Perusaineiston täydentyminen ja lopettamistietojen päivittäminen aiheuttavat muutoksia lopullisiin tietoihin ennakkollisiin tietoihin verrattuna. Lisäksi ennakkossa yrityksiä ei rajata pois lyhyen toiminta-ajan perusteella eli alle puolivuotta tilikaudella toimineita.

Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon maksuvalvonta-aineistosta. Liikevaihdon määrittely arvonnisäveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.

Suomen yritykset julkaisussa yritysten määrä on suurempi kuin tilinpäätöstilastossa. Ero syntyy pääasiassa maa- ja metsätalouden, rahoitus- ja vakuutus toiminnan sekä julkisen hallinnon yritysten puuttumisesta tilinpäätöstilaston luvuista.

Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa Suomen yritykset -julkaisussa esitetyistä lukumääristä. Pääasiallinen syy on ehto riippumattomuudesta. Suomen yritykset -julkaisussa pienet ja keskisuuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Yritysten tilinpäätöstilastosta tehdään vuosittain ennakkolliset ja lopulliset tilastot. Ennakkotiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden syyskuussa ja lopulliset tiedot tämän jälkeen helmikuussa.

Tilinpäätöstilastoa on laadittu alkaen vuodesta 1974.

5. Tietojen saatavuus

Tilinpäätöstietoja on saatavissa toimialoittain ja suuruusluokittain Tilastokeskuksen internet-sivuilta maksuttomasta STATFIN -palvelutietokannasta. Tilastokatsaukset ovat saatavissa tilastojen kotisivuilta.

6. Tilaston vertailukelpoisuus

Tilastotietojen eri ajankohtien vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kirjanpitolain muutokset. Vuoden 2003 tilastossa otettiin käyttöön laskennallinen palkkakorjaus. Palkkakorjaus on tehty pienille yrityksille, joilla yrittäjien tekemä palkaton työpanos on suuri. Palkkakorjaus parantaa yritysten välistä vertailtavuutta. Tiedot on julkaistu siten, että tiedot on saatavissa myös ilman palkkakorjausta.

Tilastovuoden 2008 julkistamisen yhteydessä tilinpäätöstilastoissa otettiin käyttöön uusi toimialaluokitus TOL 2008. Toimialaluokituksen käyttöönotto muuttaa useiden toimialaryhmien rakennetta siten, että tiedot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia toimialaluokituksella TOL 2002 julkistettuihin lukuihin.

Tilastovuonna 2008 uudistettiin myös henkilöstön lukumäärän laskentatapaa. Henkilöstön lukumäärä saadaan tilinpäätöstilastoihin nyt kokonaan yritysrekisteristä ja se noudattaa yritysrekisterin vuositilastossa määriteltyä kokovuosityöllisen määritelmää.

Edellä mainitut toimiala- ja henkilöstömuutokset on huomioitu uudessa aikasarjassa, joka on tehty tilastovuodesta 2006 lähtien. Vanhan toimialaluokituksen TOL 2002 ja henkilöstön lukumäärän mukaisen aikasarjan viimeinen tilastovuosi on 2008.

7. Tietojen selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastotiedoista on saatavilla yhtenäiset aikasarjat 1999 - 2008 TOL 2002 luokituksella ja 2006 - 2010 TOL 2008 luokituksella. Yhtenäisyyttä muihin tilastoihin rajoittavat käsitteelliset ja menetelmälliset asiat:

1. Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon maksuvalvonta-aineistosta. Liikevaihdon määrittely arvonlisäveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.
2. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa yritysten määrä on suurempi kuin rakennetilaston tilinpäätöstilastossa. Ero syntyy pääasiassa maa- ja metsätalouden, rahoitus- ja vakuutus toiminnan sekä julkisen hallinnon yritysten puuttumisesta tilinpäätöstilaston luvuista. Myös yritysten luokittelussa toimialoille on jonkin verran eroja. Toimialoittaiset luvut saattavat poiketa yritys- ja toimipaikkarekisterin luvuista myös fuusiokorjausten erilaisesta ajoituksesta johtuen. Tilinpäätöstilastossa fuusiokorjaukset tehdään tapahtumavuonna, mutta yritys- ja toimipaikkarekisterissä vasta seuraavana vuonna. Yritys- ja toimipaikkarekisteri ei myöskään tilastoi kunnallisia liikelaitoksia.
3. Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa esitetyistä lukumääristä. Pääasiallinen syy on ehto riippumattomuudesta. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa pienet ja keskisuuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.
4. Kansantalouden tilinpidon toimialoittainen arvonlisäys perushintaan poikkeaa tilinpäätöstilaston jalostusarvosta, koska kansantalouden tilinpidon laskelmat laaditaan toimipaikoittain. Tilinpäätöstilastojen jalostusarvon laskenta pohjautuu yritystason tietoihin. Lisäksi tilinpäätöstilaston jalostusarvo arvioidaan tuottajahintaan.

Lisätietoja

Leena Jussila 09 1734 3754

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Kaupan tilinpäätöstilasto 2010, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-5336 (pdf)